

De klok in de toren En het geheim achter de galmgaten

Op het kleine kerkje op de terp aan het einde van de strandwal staat een torentje op een onderbouw ter grote van een forse kist waarin een aantal van jaloezieën voorziene gaten. De galmgaten. In de klim naar achter die galmgaten komen we op een plateautje waar we een machine aantreffen. Het blijkt de aandrijving van de tijdsaanduiding te zijn. Het oude uurwerk dus.

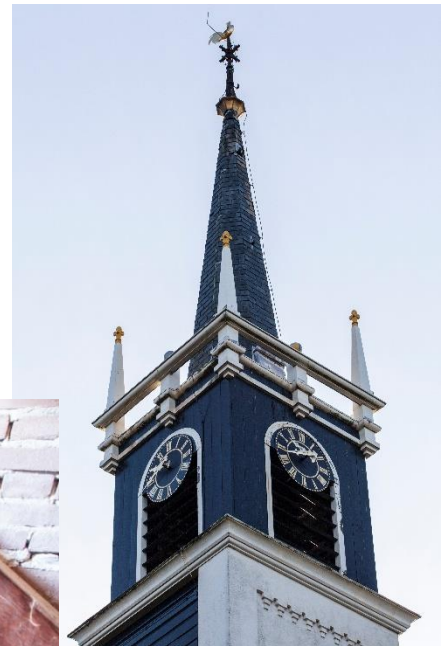
De aandrijving van weleer voor de tijdsaanduiding

Omdat we als historie minnende mensen graag bij het begin willen beginnen. Hier een stukje geschiedenis van de luidklok op deze hoogste verdieping.

Op de plaats waar het voormalige Hervormde Kerkje staat zijn de Oudorpers al gedurende vele eeuwen samengekomen. Men koos hiervoor in vroeger jaren het hoogste punt van het dorp. Ook de tegenwoordige kerk ligt nog aanzienlijk hoger dan de rest van het dorp. Van de oorspronkelijke kerk, die op hetzelfde punt heeft gestaan is helaas niets meer te vinden. In de vijftiger jaren van de 19de eeuw werd besloten de oude kerk af te breken en een nieuwe kerk te bouwen.

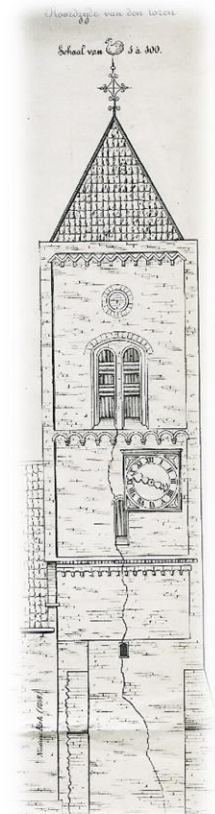
De nieuwe kerk werd veel kleiner dan de vorige. 5 mei 1858 had de eerste steenlegging plaats en op 7 januari 1859 werd de nieuwe kerk in gebruik genomen. Het uiterlijk van deze kerk is in de loop der jaren sterk veranderd en vooral het vooraanzicht van de tegenwoordige kerk is geheel anders dan de oorspronkelijke was. De monumentale toren, nog daterend van voor de Reformatie, was namelijk indertijd blijven staan. Deze toren was het eigendom van de burgerlijke gemeente, dit hield mede verband met de in die toren aanwezige klok of bel, die bij bijzondere gebeurtenissen moest worden geluid.

Zes jaar na het in gebruik nemen van de nieuwe kerk besloot de gemeenteraad, dat de toren moest worden afgebroken,

Het geheim achter de galmgaten

Vervolgens klimmen we verder naar boven om te belanden achter de galmgaten. Hier vinden we geheim waar we naar op zoek zijn.

*de vorige toren
voor de sloop*

Deze afbraak geschiedde zo ruw, dat na de sloop van de toren de westkant van het kerkje vrijwel ontbrak.

Felle protesten van de toenmalige kerkvoogden konden één en ander niet verhinderen.

Ook de daarop volgende eisen tot schadevergoeding mochten niet baten, zodat de kerkvoogden tenslotte besloten zelf maar weer de hand aan de ploeg te slaan.

De gemeenteraad van destijds was wel overtuigd, dat de toren Oudorp zou verfraaien, maar voor verfraaiing zonder nuttigheid wilde men geen geld beschikbaar stellen. Het gemeentebestuur was bereid om een jaarlijkse bijdrage van f. 25,- te doen voor het luiden van de klok, of een bedrag in eens van f. 250,-. In maart 1867 bestelde de kerkvoogdij een klok bij de firma D.J. van den Brink te Amsterdam.

De kerk van Oudorp van 1859 op een prent van 1888

Dank zij het besluit om een “goedkope” in Sheffield gegoten stalen klok aan te schaffen hangt de klok er nog steeds en is deze niet tijdens de tweede wereldoorlog door de Duitsers weggehaald. De westmuur werd weer opgebouwd en bovendien werd een nieuw

torentje op het gebouwtje geplaatst. Nadrukkelijk werd daarbij vastgesteld, dat het torentje het eigendom van de kerk was en zou blijven, opdat men in de toekomst niet meer voor dergelijk onaangename situaties zou worden geplaatst. De oude luidklok uit de oude toren was helaas ook verdwenen. De kerkvoogden, onder aanvoering van de heer Leguit, jarenlang de stuwende kracht van de kerkelijke gemeente, besloten tot aanschaffing van een nieuwe klok. Zij zochten het hiervoor ver en lieten tenslotte een klok uit Sheffield komen.

de klok van gegoten staal nu aangevreten door de tand des tijds

Deze klok is een van gegoten staal, toentertijd een nieuwigheid, die niet werkelijk ingang heeft gevonden, maar waaraan de kerk te Oudorp wel te danken heeft, dat de klok in de tweede wereldoorlog niet door de Duitsers werd weggehaald.

Omdat er gedachten bestonden dat de huidige klok minder oud zou zijn en derhalve een vervanging is van de klok die destijds in Sheffield is gekocht werd de idee geopperd om een uit de gesloopte Dominicuskerk in Alkmaar voorhanden zijnde bronzen klok te plaatsen ter vervanging van de aanwezige stalen klok die vanwege de historische waarde dan in een stoel voor de kerk zou worden geplaatst. Dit leverde uiteraard de nodige discussie op. Besloten werd tot opschorting vanwege het voornemen dat kerk zou worden onttrokken aan de eredienst en uiteindelijk geen kerkelijk bezit meer zou zijn.

Inmiddels is het gebouw overgedragen aan de Stichting BOEi en is de exploitatie een zorg van de Stichting Op De Terp. Vanwege de noodzakelijkheid tot ingrijpend onderhoud aan gebouw en toren kwam ook het onderwerp klok weer aan de orde.

Uit onderzoek is bevestiging gebleken van het gegeven dat bij de Fa Van den Brink uit Amsterdam, in maart 1867, een luid klok is besteld die uit Sheffield in Engeland kwam. (38 " en 340 pond zwaar en toon A). Het was voor die tijd bijzonder dat er een gegoten stalen klok een toon kon hebben als die van een bronzen. Gelet op het unieke van de klok komt dus nu eerder een restauratie in beeld dan het vervangen van vermoedelijk de enige in zijn soort in Nederland door een andere "bronzen" klok.

Na de annexatie van Oudorp door Alkmaar werden de uurwerken en klokken onder het regime van de gemeente Alkmaar geplaatst vanuit de gedachte dat de toren van de kerk aan de burgerlijke gemeente toebehoorde. Gelet op de geschiedenis van de "Gesloopte toren van Oudorp" en het vervolg blijkt dat een niet juiste gedachte te zijn.

de toren voor de kerk bij de vorige restauratie van de toren

Als gevolg van de eerdere aanname van de gemeente Alkmaar is het uurwerk van een elektronische aansturing voorzien en blijkt uit de gebruiksaanwijzing dat er niet alleen gebruik voor de uur aanduiding mogelijk is maar dat er ook een mogelijkheid bestaat tot "kleppen". Echter na de laatste restauratie werd aangegeven dat het "luiden" dan wel "kleppen" van de klok niet verstandig zou zijn in verband met beschadiging aan de galmgaten.

Inmiddels is onder de nieuw eigenaar BOEi weer een restauratie gaande en zal naar verwachting in de loop van dit jaar, we schrijven 2017, een vernieuwd gebouw Oudorp sieren.

twu